

CESTA KAMEŇA

revitalizácia kamenárskej tradície a objektov drobnej sakrálnej architektúry na slovensko-poľskom pohraničí

číslo projektu: **INT/TAT/II/0001**

Hlavný partner/prijímateľ:

Obec Oravský Biely Potok, 027 42 Oravský Biely Potok č. 132,
<https://www.oravskybielypotok.sk/>

Cezhraničný partner:

Gmina Spytkowice, Spytkowice 26, Spytkowice 34-745, <https://www.spytkowice.pl/>

Ciele projektu:

Hlavným cieľom projektu je podporiť a zvýšiť atraktivitu cezhraničného územia prostredníctvom prezentácie a propagácie kamenárskej tradície ako významnej súčasti kultúrneho dedičstva. Kamenárska tradícia na slovensko-poľskom pohraničí, prezentovaná najmä tvorbou a artefaktmi v Oravskom Bielom Potoku, je významným kultúrnym symbolom prezentujúcim jedinečnosť spoločného územia v medzinárodnom kontexte a jeho kultúrny, historický i prírodný potenciál.

Špecifickými cieľmi sú:

1. Popularizovať a oživiť bohatú kamenársku tradíciu a zachrániť toto zanikajúce remeslo partnerských obcí i širšieho územia, tvorivo konfrontovať a prezentovať prácu umelcov v oblasti kamenárstva a podnietiť ich k ďalšej tvorbe.
2. Revitalizovať verejný priestor a prvky drobnej sakrálnej architektúry a prezentovať ich jedinečnosť.
3. Zvýšiť záujem a participáciu obyvateľov i návštevníkov prihraničného územia na prejavoch miestneho kultúrneho dedičstva a spoznávaní kultúrnej a historickej identity.

Obdobie realizácie: 01. 03. 2026 – 30. 09. 2026

Celkový rozpočet: 93 793,08 EUR

Výška financovania z EFRR: 75 034,46 EUR

Vlastný príspevok: 18 758,62 EUR

Vecné úlohy/aktivity a výstupy projektu:

1. Revitalizácia vstupu na cintorín a kamenných krížov v Oravskom Bielom Potoku

Termín realizácie: 03 – 08/2026

V rámci tejto úlohy zrekonštruujeme vstup na cintorín a štyri kamenné kríže z 18. a 19. storočia. Tieto objekty drobnej sakrálnej architektúry tvoria dominantný prvok kultúrneho dedičstva obce a sú jedinečným svedectvom kamenosochárskej tradície. Je však nutná ich obnova. V zmysle odborného posudku pôjde o reštaurovanie Hlavného kríža, Kríža so sv. Katarínou, Kríža s vyučovaním Panny Márie a Kríža so sv. Jozefom. Budeme rekonštruovať aj vstupnú bránu na cintorín, upravíme a debarierizujeme prístup na cintorín aj pre imobilných návštevníkov. Pôjde o sanačné práce a nové omietky na kamennom podklade, výmenu strechy – nosných prvkov i prestešenia, terénne úpravy a ďalšie práce. Pri vstupe

osadíme štyri dvojazyčné informačné tabule Takto sa jedinečný kultúrny, prírodný a historický priestor zatriaktívni pre návštevníkov a turistov pohraničia.

2. Dni kamenárov v Oravskom Bielom Potoku

Termín realizácie: 08 - 09/2026

Táto dvojdná prezentačná a propagačná aktivita bude zameraná na podporu prvkov kultúrneho a prírodného dedičstva s dôrazom na spoločnú tradíciu kamenárskej tvorby, folklórnych a remeselných prejavov, ako i na záchranu zanikajúceho kamenárskeho remesla. Plánujeme realizovať niekoľko typov programov pre rôzne cieľové skupiny: ľudový jarmok s workshopmi a ukážky kamenárskej práce, kultúrny program na ihrisku s účasťou skupín z Poľska i Slovenska, seminár a tvorivú rozpravu kamenárov, slávnostné otvorenie a sprístupnenie revitalizovaného areálu cintorína a kamenných krížov, turistický výlet a exkurziu. V rámci tohto programu účastníkom i divákom predstavíme potenciál Oravského Bieleho Potoka je partnerských Spytkowic.

3. Dni kamenárov v Spytkowiciach

Termín realizácie: 08 - 09/2026

Spoločný projekt ukončí opäť dvojdné podujatie, ktorým chceme predstaviť a propagovať jedinečné prvky spoločného kultúrneho a prírodného dedičstva. Ide o kamenosochársku tradíciu v podobe množstva kamenných plastík, krížov, objektov drobnej sakrálnej architektúry. Chceme propagovať kamenársku tradíciu a remeslo aj medzi širšou verejnosťou. Program bude určený aj pre širokú verejnosť a podobný ako v Oravskom Bielom Potoku. Pôjde o tvorivú prezentáciu a workshopy ľudových remesiel a kamenárskej tvorby, kultúrny program s prezentáciou prvkov tradičnej kultúry obidvoch partnerov či poznávací výlet po Spytkowiciach a ich okolí.

Výsledky projektu a očakávané zmeny:

Realizáciou projektu udržíme a účelne sprítomníme tradíciu kamenárstva ako podstatného prvku pre zvýšenie turistickej atraktívnosti územia obidvoch partnerov. Rovnako zvýšime využívanie tohto potenciálu pre obyvateľov i návštevníkov pohraničia a jeho využívanie v oblasti cestovného ruchu založenom na propagácii spoločnej tradície kamenárstva. Rovnako dôležitou bude záchrana zanikajúceho kamenárskeho remesla. Vytvorením priestoru na zdieľanie tejto tradície s umiestnenými informačnými tabuľami i podpornými prezentačnými a vzdelávacími aktivitami budeme lepšie využívať potenciál spoločného kultúrneho dedičstva. Očakávanou zmenou bude revitalizovaný bezbariérový priestor s osadenými informačnými tabuľami, ktorý zlepší prístup k prvkom spoločného kultúrneho dedičstva v oblasti kamenárskej tradície. Realizáciou projektu podporíme jedinečné kultúrne dedičstvo slovensko-poľského pohraničia, ktoré je i predpokladom ďalšieho rozvoja cestovného ruchu, zaktivizujeme a spopularizujeme kamenársku tradíciu, tvorbu a jej nositeľov.

Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou v rámci programu
Interreg Poľsko – Slovensko 2021 - 2027.

Informácie o programe Interreg Poľsko – Slovensko 2021-2027 nájdete na: <https://sk.plsk.eu/>,
správca Fondu malých projektov: <https://www.fmp-tatry.eu/>

#Interreg, #InterregPLSK, #PolskaSlowacja, #PolskoSlovensko, #EÚ, #EuropeanCommission,

Oravský Biely Potok

Spytkowice